

Lovpligtig redegørelse for samfundsansvar jf. Årsregnskabslovens § 99a og § 99b

Denne redegørelse udgør en bestanddel af ledelsesberetningen i Landbrug & Fødevarers årsrapport for 2018.

Landbrug & Fødevarer – et overblik	2
Politik for samfundsansvar	2
1. Sundhedspolitik	3
Aktiviteter og resultater inden for sundhedspolitik	3
Væsentlige risici relateret til sundhedspolitikken	5
2. Klima, energi og miljø	6
Aktiviteter og resultater inden for klima, energi og miljø	7
Væsentlige risici relateret til klima, energi og miljø	10
3. Bæredygtig fødevareproduktion.....	11
Aktiviteter og resultater inden for bæredygtig fødevareproduktion	11
Væsentlige risici relateret til bæredygtig fødevareproduktion	13
4. Menneskerettigheder og medarbejderforhold	14
Menneskerettigheder	14
Væsentligste risici vedrørende menneskerettigheder.....	14
Medarbejderforhold	15
Væsentligste risici vedrørende medarbejderforhold	15
Antikorruption og bestikkelse	17
Gaver og frynsegoder fra eksterne	17
Whistleblowerordning	17
Væsentlige risici vedrørende antikorruption og bestikkelse.....	17
Politik for det underrepræsenterede køn.....	18

Samfundsansvar 2018

Landbrug & Fødevarer – et overblik

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landmænd, fødevarer virksomheder og agroindustrien. Dermed repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste erhverv, som med viden, kvalitet og dygtighed skaber arbejdspladser og store værdier til Danmark.

Landbrug & Fødevarers opgave er for det første at skabe værdi for medlemmerne gennem politisk interessevaretagelse, samt at sikre fødevarerhvervet en stærk placering i det danske samfund og på det globale marked.

For det andet leverer vi innovation og vidensudvikling til gavn for en bæredygtig intensiv fødevarerproduktion.

Og for det tredje laver vi rådgivning, produkter og service til landmænd og virksomheder, ligesom vi varetager deres interesser ved hjælp af eksportfremme.

Vores vision er en fødevarerklunge der med innovation, bedre ressourceudnyttelse og godt landmandskab kan øge produktionen, uden at det sker på bekostning af natur, omgivelser og vores naboer i det danske landskab.

Landbrug & Fødevarer koncernen består af erhvervsorganisationen Landbrug & Fødevarer F.m.b.A., den 100% ejede dattervirksomhed LandbrugsMedierne P/S, og den 51% ejede dattervirksomhed DanBred P/S, der alle har hovedkontorer i København. Afdelingen SEGES i Landbrug & Fødevarer har hovedkontor i Skejby ved Århus. Derudover har Landbrug & Fødevarer mindre helt eller delejede dattervirksomheder i Danmark og Belgien.

Politik for samfundsansvar

Landbrug & Fødevarers politik for samfundsansvar tager udgangspunkt i vores vision om at bidrage til at skabe vækst i balance. Balance mellem landbruget og fødevarerproduktionen på den ene side og på den anden side de ressourcer, det samfund og de forbrugere, som produktionen hænger sammen med. Denne vision hænger uløseligt sammen med et forretningsdrevet fokus på samfundsansvar.

I Landbrug & Fødevarers politik for samfundsansvar har vi fire fokusområder:

1. Sundhedspolitik
2. Klima, energi og miljø
3. Bæredygtig fødevarerproduktion – Udvikling af landbrugs- og fødevarer sektoren i udviklingslande
4. Menneskerettigheder og medarbejderforhold

1. Sundhedspolitik

Antallet af danskere med livsstilssygdomme, hvoraf flere er kostrelaterede, er stigende. Det medfører et øget pres på flere af samfundets aktører - og også på fødevarerproducenterne – for at tage et medansvar for borgernes sundhed.

Fødevarerhvervet har allerede mange gode produkter, der kan bidrage til borgernes sundhed. Derfor vil Landbrug & Fødevarer via sin sundhedspolitik deltage i den stadig vigtigere offentlige debat om sundhed.

Landbrug & Fødevarers sundhedspolitik omfatter:

- Indspil til den offentlige sundhedspolitik.
- Forslag til, hvordan erhvervet selv kan bidrage til at forbedre borgernes sundhed. Særligt med fokus på børns sundhed og personer, der lider af underernæring, idet mad og sund kost er en afgørende faktor for deres sundhed.
- Forslag til, hvad samfundet bør iværksætte for at bremse udviklingen i livsstilssygdomme forårsaget af usund kost.

Aktiviteter og resultater inden for sundhedspolitik

Landbrug & Fødevarer ser det som sin opgave at være aktiv i sundhedsdebatten og skabe opmærksomhed omkring de mange fødevarer, der produceres i Danmark. Og vi agter at fortsætte med at gøre det endnu nemmere for danskerne at leve sundere gennem smagfulde måltider, der er fremstillet med gode råvarer.

Madskoler

Formålet med Madskoler er at lære børn i alderen 8-12 år om madlavning, råvarer, sund kost og fysisk aktivitet på en sjov, lærerig og aktiverende måde. I 2018 blev der afholdt 127 Madskoler fordelt over hele landet med godt 2.300 deltagende børn, hvilket er en stigning på 20 procent i forhold til 2017. Rundt regnet deltog tilsvarende 20 procent flere frivillige instruktører, i alt 500 personer. Ifølge evalueringen havde 95,7 procent af børnene haft en god eller en rigtig god oplevelse med Madskolen, og lige knap 4 ud af 5 forældre skriver, at deres barn nu enten er mere i køkkenet, eller at de forventer, at barnet begynder at lave mere mad. Evalueringerne viser også, at hvis et barn tager på Madskole, har det en effekt på hele familien. Madskoler arrangeres af børne- og ungdomsorganisationen 4H i et ikke kommercielt samarbejde med Landbrug & Fødevarer og REMA 1000.

Madkundskabsforum

Landbrug & Fødevarer driver sitet madkundskabsforum.dk, der er målrettet lærerne i grundskolen, som underviser i madkundskab.

Grundlæggende er målet at inspirere lærerne til at bruge danske råvarer i deres undervisning. På sitet kan lærerne derfor hente inspiration og viden i form af undervisningsmidler om f.eks. madspild, grøntsager og frugt, økologi, stegning af kød, æg

og sundhed, og opskrifter udarbejdet til undervisningsbrug samt viden om bl.a. råvarer, ernæring og madlavning. Via sitet sendes derudover et nyhedsbrev til ca. 820 modtagere, som har en click-to-open rate på ca. 20 procent.

Madkundskabsforum har ca. 42.000 brugere, og evalueringer har vist, at der er høj tilfredshed med siden, de udbudte materialer og aktiviteterne.

Forum for Underernæring

I januar 2016 gik Forum for Underernæring i luften med seks konkrete anbefalinger til politikerne, der sætter fokus på underernæring og risiko for underernæring.

I 2018 var indsatsen i Forum for Underernæring fokuseret på at få etableret en dialog med de relevante politiske aktører for at skabe opmærksomhed om underernæring. Indsatsen har været kommunal-, regional- og landspolitisk. Der har bl.a. været afholdt debatarrangement på Folkemødet, ligesom der er rettet konkret henvendelse til Sundhedsministeriet med en opfordring om at iværksætte en screening af forekomsten af underernæring med henblik på at kortlægge problemets omfang.

Indsatsen fortsætter i 2019, og der er fortsat fokus på at skabe dialog med relevante aktører, samt at blive inddraget i det politiske arbejde om underernæring. Der arbejdes konkret på, at der skabes politisk ejerskab for anbefalingerne både statsligt, regionalt og kommunalt. Der forudses flere politiske møder, debatarrangementer og skriftlige henvendelser som en del af aktiviteterne i Forum for Underernæring i 2019.

Ernæringsfokus

Landbrug & Fødevarer har som repræsentant for det danske fødevarerhverv en naturlig legitimitet til – og interesse i – at italesætte værdien af danske produkter i en sundhedsmæssig sammenhæng. Vores medlemmers mange gode produkter og initiativer fortjener en større og positiv synlighed i den offentlige sundhedsdebat.

Landbrug & Fødevarer har derfor i en årrække gjort en indsats overfor ernærings- og sundhedsprofessionelle, og har via hjemmesiden ernaeringsfokus.dk bidraget til at styrke fagligheden på området. Hjemmesiden har i 2018 haft 119.400 brugere og 212.800 sidevisninger, hvilket er en stigning på 75 procent i forhold til 2017. Ernaeringsfokus.dk sender løbende nyhedsbreve ud til 1.700 modtagere i målgruppen ernærings- og sundhedsprofessionelle – nyhedsbrevet har en click-to-open rate på 46 procent.

Landbrug & Fødevarer afholder desuden årlige konferencer for ernæringsprofessionelle. Under overskriften "Sundhed – dit eget ansvar?" deltog ca. 210 ernærings- og sundhedsprofessionelle i Ernæringsfokuskonferencen i 2018.

Sundhed i medierne

I 2018 var det anden gang, at Landbrug & Fødevarer og Mejeriforeningen afholdt konference for sundhedsskribenter og -redaktører. Formålet med konferencen er at starte året med at formidle faktuel viden om ernæring og sundhed til en vigtig gruppe af

kommunikatører på området for at dæmme op for sundhedsforvirring i medierne. Der var 75 aktive deltagere i debatten under årets tema: "Den plantebaserede kost. Forum for mad, måltider og sundhed"

Det Måltidspartnerskab, der blev stiftet i 2012, er i 2018 blevet en del af Regeringsstrategien for mad, måltider og sundhed. Landbrug & Fødevarer er også i dette forum blevet valgt ind som næstformand i bestyrelsen. Målsætningen er at hæve niveauet for indsatsen for sundhed i arbejdet for at gøre det nemt at vælge sundt og give flere lyst til at spise sundere måltider, så et sundere liv bliver det lette valg.

Innovationspartnerskabet

I Fødevestyrelsens nye Innovationspartnerskab er Landbrug & Fødevarer stiftende partner sammen med Dansk Industri. Missionen er at skabe et større udvalg af sundere produkter f.eks. med Nøglehullet, men også ved at mindske indholdet af fedt, sukker eller salt og øge indtaget af fuldkorn, fisk og grøntsager. Det nye Innovationspartnerskab erstatter Fuldkornpartnerskabet og Saltpartnerskabet. Etablerende møder finder sted i 2019.

Sunde børn konferencen

Til at fremme sundhed er en vigtig befolkningsgruppe og landets fremtid børnene. Derfor er målgruppen sundhedsplejersker og interessenter i børns sundhed vigtige aktører til formidling af velproducerede fødevarer til velsmagende og sund børneernæring. På konferencen "Sunde børn" kommunikerer Landbrug & Fødevarer viden om børns sundhed, ernæring og trivsel. Den afholdes både i København og Århus og mønstrer ca. 150 deltagere årligt.

Væsentlige risici relateret til sundhedspolitikken

De væsentligste risici for Landbrug & Fødevarer som koncern, relateret til sundhedspolitikken, er knyttet til medarbejdernes sundhed.

Landbrug & Fødevarer arbejder derfor for at være en sund arbejdsplads, og det kommer til udtryk på mange måder. Vi ønsker at støtte op om sundheden og har udarbejdet tilbud til medarbejdere, der gerne vil have inspiration til at få en sundere livsstil. Det kommer bl.a. til udtryk ved at der ydes et tilskud til kantineordninger, hvor de findes, og til madordninger på de øvrige lokationer. Der ydes ikke tilskud til køb af kage, sodavand mv.

Landbrug & Fødevarer har fokus på en fortsat implementering af tiltag som kan øge medarbejdernes sundhed og følger løbende op på udvalgte indsatsområder.

2. Klima, energi og miljø

Landbrug & Fødevarers arbejde inden for klima, energi og miljø inkluderer et stort fokus på bæredygtigt forbrug og produktion.

Mere med mindre er et koncept, som både landbrugs- og fødevarerhvervet samt Landbrug & Fødevarer har stort fokus på. I Danmark er landbrugsproduktionen præget af høj effektivitet, og med en øget befolkning og efterspørgsel på fødevarer leverer den danske landbrugsproduktion kvalitetsfødevarer både nationalt og globalt. Men med en øget produktion følger også et ansvar overfor den verden, vi lever i. Derfor arbejder vi i Landbrug & Fødevarer i høj grad med løsninger og rette forudsætninger for miljø, energi og klima i erhvervet.

Løsningerne tager udgangspunkt i erhvervets behov, og en målrettet indsats er en vigtig del af løsningen. Det har skabt resultater. De seneste 25 år er fødevarerproduktionen i Danmark steget, mens der samtidig er sket en markant reduktion af miljøpåvirkningen. Miljøbelastningen pr. produceret enhed er således faldet væsentligt. De er blandt andet sket ved bedre dyrkningsteknik og gyllehåndtering, bedre sorter, efterafgrøder og forbedret avlsarbejde.

Specifikt vedrørende klima, energi og miljø arbejder Landbrug & Fødevarer ud fra bl.a. følgende målsætninger:

- Energi-, klima- og ressourceudfordringen skal løses med udgangspunkt i en international tilgang. Danske virksomheder skal have samme grundvilkår som konkurrenter i de andre EU-lande.
- Fødevarerhvervet skal spille en central rolle som leverandør af grøn energi og andre råstoffer i forhold til at fremme det biobaserede samfund.
- Landbrugs- og fødevarerhvervet bidrager til en høj miljøbeskyttelse, både i Danmark og globalt. Vi arbejder åbent og målrettet for at minimere vores miljøpåvirkning og bidrage til helhedsorienterede løsninger i hele værdikæden.
- Innovative løsninger i partnerskaber. Landbrug & Fødevarer har lang tradition for samarbejde i hele værdikæden, hvor der findes løsninger gennem partnerskaber med bl.a. myndigheder.

For at sikre høj faglighed og udvikling har Landbrug & Fødevarer ligeledes eget innovationscenter, SEGES, hvor der effektivt sikres ny viden, og hvor lovgivning og rådgivning hurtigt kan implementeres. Her arbejdes der bl.a. med at udvikle og implementere målrettet regulering af kvælstofudledningen.

Aktiviteter og resultater inden for klima, energi og miljø

Landbrug & Fødevarer arbejder proaktivt på nationalt og internationalt niveau for at fremme en bæredygtig udvikling på klima, energi og miljøområdet.

I 2018 har vi i høj grad haft *fokus på bæredygtighed*. Derfor har vi også haft en tæt dialog og et stort samarbejde med vores medlemmer i arbejdet med bæredygtighed og med at skabe værdi og udvikling af dagsordenen. Det har blandt andet resulteret i afholdelse af flere workshops om bæredygtighed for både primærsektoren og fødevarevirksomhederne i Landbrug & Fødevarer.

I 2018 udkom også *Fakta om fødevareklyngen*, der som et nyt tiltag havde bæredygtighed som tema i hele publikationen. Det er efterfølgende besluttet, at "Fakta om fødevareklyngen" fremover vil indeholde et fast afsnit om bæredygtighed i fødevareklyngen.

Til årets Delegeretmøde afholdt Landbrug & Fødevarer en *temadrøftelse*, hvor de delegerede var aktivt involveret i debatten om, hvad de forstår ved bæredygtighed, og hvordan de ser emnet i relation til deres produktion i de kommende år. Resultatet blev, at der var stor opbakning til at fortsætte arbejdet med bæredygtighed.

Som et nyt tiltag har Landbrug & Fødevarer i 2018 etableret et *arbejde med bæredygtige proteiner*. Der blev etableret et nyt bredt partnerskab, Dansk Protein Innovation, som vil målrette og intensivere udviklingen og forskningen indenfor dansk produktion af proteiner til foder, fødevarer og farmakologiske produkter. Bag partnerskabet står blandt andet nogle af landets største fødevarer- og ingrediensvirksomheder, foderindustrien og universiteter. Sekretariatet er placeret hos Landbrug & Fødevarer.

Udover disse tiltag har de væsentligste indsatsområder i 2018 været:

Cirkulær bioøkonomi

I fødevareklyngen handler cirkulær økonomi om høj ressourceeffektivitet, recirkulering og anvendelse af fornybare bioråvarer til materialer, energi og foder. Det handler mere konkret om at sikre høj udnyttelse af foderet i stalden og gødningen på marken, sikre mod tab af afgrøder fra mark til forbruger og anvendelse af restprodukter fra fødevareindustrien til høj-værdiprodukter som f.eks. ingredienser til fødevarer og medicin og til energi.

Landbrug & Fødevarer arbejder aktivt med fremme af den cirkulære bioøkonomi hos vores medlemmer – både hos landmanden og fødevarevirksomhederne.

I januar 2018 lancerede Landbrug & Fødevarer et udspil om cirkulær bioøkonomi i den danske fødevareklynge, hvor vi satte fokus på 8 indsatsområder for at fremme cirkulær bioøkonomi:

- 1) Mere bæredygtig biomasse
- 2) Recirkulering af næringsstoffer
- 3) Effektiv udnyttelse af vandressourcen

- 4) Ingen affald – fra spild til ressource
- 5) Madspild forbudt!
- 6) Fra affald til aktiv
- 7) Behov for mere viden og cirkulær erfaring
- 8) Regeltilpasning, helhedstænkning og samarbejde i hele værdikæden.

Formålet var at indbyde til en bred dialog om, hvordan vi som erhverv kan bidrage til at Danmark kan omstilles til et mere ressourceeffektivt og bæredygtigt samfund, samt hvordan fødevareklyngen kan bidrage til denne omstilling.

Vandeffektivitet

Ressourceeffektiv og vandeffektiv fødevarerproduktion er i højsædet hos både Landbrug & Fødevarer samt i fødevarerhvervet. I Landbrug & Fødevarer har vi gennem flere år beskæftiget os med især vandressourcer og har i samarbejde med øvrige parter sikret finansiering fra Innovationsfonden og parterne til DRIP-partnerskabet.

DRIP – partnerskab har med et samlet budget på ca. 100 mio. kr. fokus på ressourceeffektivt vandforbrug i fødevarerhvervet. Landbrug & Fødevarer er projektleder i partnerskabet.

DRIPs ambition er, at fødevarer virksomheder kan producere mere med mindre vand og samtidig fastholde den vigtige danske fødevarer sikkerhed. Partnerskabet består af en række fødevarer virksomheder og teknologileverandører, tre universiteter, et GTS-institut og en rådgiver. Dertil er Fødevarerstyrelsen og Miljøstyrelsen associerede partnere.

I 2018 er der fortsat arbejdet på en række pilotprojekter, som har ført til, at der nu hos fødevarerindustrien er opstillet en række pilotanlæg, og de første pilotprojekter er afsluttede. For de mest lovende resultater er der nu planlagt nye investeringer i fuldskala anlæg, der skal hjælpe de deltagende virksomheder med nye, sikre måder at spare vand. Der forventes vandbesparelser i størrelsesordenen 15-30 procent. Oveni kommer at der for de fleste pilotprojekter er afledte besparelser på energi og kemikalier samt forbedret udnyttelse af produktionsapparat og ressourcer. Tilsammen er dette med til at give attraktive business cases samtidig med markante vandbesparelser.

Klima

Landbrug & Fødevarer anerkender de alvorlige globale klimaændringer, som vi er vidne til i disse år, og vi ser med alvor på de negative effekter, det kan medføre.

Vi er derfor gået aktivt ind i den offentlige debat med ønsket om at øge det generelle vidensniveau om landbrug og klima, såvel som at pege på de mest effektive løsninger. Klimaudfordringerne er globale, og skal derfor løses med udgangspunkt i en international tilgang, således at de danske landbrugs- og fødevarer virksomheder får samme grundvilkår som konkurrenter i de andre EU-lande. Ellers går det udover konkurrenceevnen.

Endvidere er det vigtigt at understrege, at Parisaftalen (FN-aftale på klimaområdet) fra 2015 klart betoner, at klimapolitikken ikke må gå ud over den stigende efterspørgsel på fødevarer, der er i verden, som følge af den voldsomme befolkningstilvækst.

Dansk landbrug og fødevarerindustri har generelt en meget klimavenlig produktion sammenlignet med andre lande. Det arbejder Landbrug & Fødevarer for at bevare og styrke, så vi fortsat kan have en dansk landbrug og fødevarerindustri, der klimamæssigt er i verdensklasse, og som kan imødekomme markedets behov for klimavenlige teknologier og -fødevarer.

Siden 1990 har dansk landbrug formået at øge produktionen samtidigt med, at man har reduceret udledningen af en række stoffer – herunder CO₂. Man benytter afprøvede klimavirkemidler både i forhold til markdrift og i forhold til staldsystemer. Virkemidler som f.eks. jordfordeling, udtagning af organiske jorde, mere effektiv markdrift, moderne gyllebehandlingsteknologier, og energibesparende tiltag i forhold til ventilationsanlæg og belysning. Hertil kommer et betydeligt input til produktion af vedvarende energi i form af el fra vindmøller og solceller, el, varme og brændstof fra forskellige former for biomasse, herunder biogas. Biogas er tillige et godt eksempel på cirkulær bioøkonomi, når det er bedst.

Centralt i Landbrug & Fødevarers arbejde står også udvikling af nye effektive klimateknologier. Her spiller forskning og udvikling en afgørende rolle. Landbrug & Fødevarer, herunder også SEGES, arbejder derfor på at få flere midler til forskning, udvikling og demonstration indenfor klima og landbrug. Effektive klimavirkemidler som skal opfylde kravet om den dobbelte bundlinje hos landmanden, således at der både skal være en klimagevinst og en økonomisk gevinst.

Gode økonomiske rammevilkår er et andet centralt indsatsområde, når vi arbejder med klimapolitikken. Det er helt afgørende, at isolerede danske klimatiltag ikke skader erhvervets konkurrenceevne. For eksempel ved at dele af produktionen flytter til andre lande, hvor omkostningsniveauet er lavere, men hvor klimaaftrykket sandsynligvis er større. Det hjælper ikke det globale klima.

Energiområdet

Som samlet brancheorganisation for hele fødevarerhvervet har Landbrug & Fødevarer betydelige interesser i forhold til energiområdet. Udgangspunktet er at sikre en effektiv grøn omstilling og gode rammevilkår, der både sikrer en fortsat anvendelse af biomasse, herunder biogas, til energi, samtidig med at man sikrer gode rammevilkår for de landmænd og virksomheder, der har vindmøller og/eller solcelleanlæg.

Det er endvidere vigtigt at understrege, at både landbruget, fødevarerindustrien og agroindustrien er storforbrugere af energi. Derfor er både høj forsyningsikkerhed og konkurrencedygtige energipriser vigtigt for Landbrug & Fødevarers medlemmer, der lever i international konkurrence. I Landbrug & Fødevarer har vi derfor konstant fokus på at få minimeret de politiske fastsatte omkostninger på energiregningen. Det være sig afgifter, tariffer og gebyrer.

Energieffektiviseringer spiller også en vigtig rolle ud fra både en klimavinkel og en økonomisk vinkel. I primærlandbruget og i fødevarer virksomhederne arbejdes der kontinuerligt med energieffektivisering gennem anvendelse af nye energibesparende teknologier og energi- og miljørigtig projektering ved nybyggeri eller større ombygninger. Ligeledes arbejdes der med god energieffektiv ledelse og adfærd.

Landbrug & Fødevarers interessevaretagelse på klima- og energiområdet sker internationalt gennem deltagelse i internationale arrangementer og møder – herunder i FN's klimatopmøder (COP-møder) og gennem en aktiv tilstedeværelse til møder i EU, blandt gennem vores Bruxelleskontor. I Danmark har vi en tæt dialog med regeringen og de øvrige politiske partier, embedsmænd samt med andre erhvervsorganisationer, faglige organisationer og grønne organisationer. Endvidere har Landbrug & Fødevarer/SEGES løbende en tæt kontakt til en bred kreds af forskere, der arbejder inden for klima- og energiområdet.

Væsentlige risici relateret til klima, energi og miljø

De væsentligste risici for Landbrug & Fødevarer som koncern, relateret til klima, energi og miljø, er knyttet til koncernens energiforbrug og brug af materialer.

I Landbrug og Fødevarer arbejder vi for at de forskellige former for engangsservice der benyttes i forbindelse med møder og lignende er bionedbrydelige. På Axelborg har man således udskiftet alle engangskopper, paptallerkener og engangsbestik til bionedbrydelige alternativer.

Derudover er man så vidt muligt gået over til at bruge rigtige glas og kaffekopper ved mødeserveringer frem for engangsservice. Ligesom man har udskiftet de plastikglas der bruges til mødeserveringer til glas.

Blandt øvrige initiativer som er blevet implementeret af hensyn til klima og miljø, har været en opfordring til medarbejderne om at de bruger egne kopper til varme drikke i stedet for engangskopper.

Landbrug & Fødevarer har fokus på en fortsat implementering af energioptimerende initiativer samt valg af materialer og følger op på udvalgte indsatsområder.

3. Bæredygtig fødevarerproduktion

Bæredygtighed skal ses i en global kontekst, og FN vedtog i 2015 17 globale verdensmål for bæredygtighed. Landbrug & Fødevarer har taget verdensmålene til sig som en naturlig del af vores strategi med at skabe vækst i balance. Vi ønsker at inspirere og understøtte vores medlemmer med at bidrage til verdensmålene med sunde, sikre og bæredygtige fødevarer og løsninger til Danmark og verden.

Arbejdet med bæredygtighed og CSR beror på tre dimensioner: en social, en økonomisk og en miljømæssig dimension. I Landbrug & Fødevarer arbejder vi i vidt omfang med alle tre dimensioner – både nationalt og internationalt. Ligeledes lægger både Landbrug & Fødevarer og hele erhvervet vægt på åbenhed, faglighed og transparens.

Verdens befolkning er i vækst – FN's fødevarer- og landbrugsorganisation, FAO, estimerer, at det globale fødevarerhverv står over for at skulle producere 70 procent flere fødevarer i 2050 for at imødekomme den øgede efterspørgsel. Landbrug & Fødevarer ser det som sin opgave at understøtte medlemmernes indsats med løsninger på denne enorme udfordring, fordi den danske fødevarerklynge qua sin organisering, teknologi, knowhow og kvalitetsprodukter kan bidrage til opfyldelse af verdensmålene.

I forhold til en bæredygtig udvikling af landbrugs- og fødevarersektoren i udviklingslandene arbejder vi for at:

- Fremme danske landbrugs- og fødevarer virksomheders handel med udviklingslandene
- Skabe bedre rammevilkår for landbrug i udviklingslande og derved reducere fattigdom
- Forbedre primærproduktionen i udviklingslandene og den efterfølgende værdiskabelse i forarbejdningen
- Styrke fødevarer værdikæderne ved kapacitetsopbygning samt reducere spild af ressourcer
- At bidrage mere til fattigdomsbekæmpelse ved at styrke privatsektordrevet vækst gennem privat-offentlige partnerskaber, erhvervsinstrumenter og økonomisk diplomati.

Aktiviteter og resultater inden for bæredygtig fødevarerproduktion

I forhold til bæredygtighed og bæredygtig produktion har vi fokus på:

FN's verdensmål på bæredygtighed

I samarbejde med fødevarerklyngen støtter Landbrug & Fødevarer aktivt op om verdensmålene bl.a. med fokus på de styrkepositioner, det danske fødevarerhverv har. Vi har fokus på, hvor vi både kan udvikle den danske fødevarer sektor og samtidig bidrage aktivt til opfyldelsen af bæredygtighedsmålene og har tidligere haft særligt fokus på verdensmål #2 stop sult og #12 bæredygtigt forbrug og produktion.

I 2018 har Landbrug & Fødevarer fortsat arbejdet med aktivt med at sætte bæredygtighed og verdensmålene på dagsordenen. I samarbejde med State of Green lancerede Landbrug & Fødevarer et nyt white paper – 'Producing More with Less' med fokus på verdensmålene. Forhenværende administrerende direktør for Landbrug & Fødevarer, Karen Hækkerup deltog i juli 2018 i FN's årlige High Level Political Forum events og promoverede 'Producing More with Less' samt deltog i debatter om verdensmålene. Dertil har der været afholdt forskellige events i Landbrug & Fødevarer regi med verdensmålene som tema. Sammen med DIEH afholdt Landbrug & Fødevarer en workshop om SDG'er og forretningsmodeller for danske SMV'er i 2018. Og i efteråret 2018 afholdte Landbrug & Fødevarer sammen med organisationen 'Nyt Europa' et debatarrangement om mål 12 – bæredygtigt forbrug og produktion.

Forum for Bæredygtighed

Landbrug & Fødevarer etablerede i 2016 Forum for Bæredygtighed for vores medlemsvirksomheder. Forummet arbejder med en lang række forskellige temaer under overskriften bæredygtighed, og har til sigte at sætte større fokus på emnet og støtte medlemmerne i deres eget arbejde med bæredygtighedsdagsordenen. Der afholdes årligt 2-3 møder i forummet, som i 2018 har haft stor fokus på emnerne bioøkonomi og plastik, hvilket har resulteret i at Landbrug & Fødevarer i 2019 og fremover har en prioriteret indsats på plastik i fødevarerhvervet.

Vækst med bæredygtighed

I 2018 startede Projektet "Vækst med bæredygtighed", som er initieret af SEGES. Projektet løber i perioden 2018 til ultimo 2019. En del af projektet drives som et aktionsforskningsprojekt, hvor forskere, rådgivere, NGO'er og landmænd i fællesskab har defineret en ny bæredygtig vision for landbruget, indsamlet viden og erfaringer, og formuleret mulige løsninger på primærproduktionens udfordringer på bæredygtighedsområdet. Projektet har også givet mulighed for at landmændene kan diskutere og udfordre hinanden på, hvad der er de mest optimale løsninger i forhold til at udvikle landbruget i en bæredygtig retning.

Mindre madspild i Danmark

I Landbrug & Fødevarer ønsker vi at understøtte hele kæden fra jord til bord og arbejder derfor aktivt for at reducere madspild. Landbrug & Fødevarer har således arbejdet med madspild siden 2006 og har også siden 2014 deltaget i Partnerskab om mindre madspild, som via et samarbejde mellem myndigheder, virksomheder, organisationer og andre relevante aktører arbejder for at mindske madspild i Danmark. Under partnerskabet har Landbrug & Fødevarer deltaget i forskellige projekter bl.a. sammen med Dansk Erhverv og GS1.

Fremover vil Landbrug & Fødevarer også have et markant fokus på madspild både i forhold til den politiske og markedsræssige udvikling. Landbrug & Fødevarer ønsker at deltage i relevante projekter, som kan reducere madspildet. Dette gøres bl.a. i samarbejde med medlemsvirksomhederne, som løbende viser resultaterne af reduktion af madspild samt andre tiltag på bæredygtighedsområdet.

Væsentlige risici relateret til bæredygtig fødevareproduktion

Landbrug & Fødevarers væsentligste risiko på området kan henføres til arbejdet med at mindske madspild på de enkelte lokationer.

I Landbrug & Fødevarer arbejder vi for at minimere madspild, ved hjælp af en række forskellige tiltag.

På Axelborg i København serveres der eksempelvis mindre kager/croissant, små sund/sød snack, portionsanrettet chokolade og andet småt til vores møder og arrangementer. Samtidig tilbydes der "treatbox" ved mødelokalerne, hvor mødedeltagere opfordres til at tage rester med hjem. Hvis der alligevel skulle være madrester tilbage, stilles disse i et køleskab som alle medarbejder har adgang til, så medarbejderne kan få glæde af dem. Hvis der er store arrangementer som bliver aflyst, hvortil der er bestilt mad, informeres kollegaer via LF-intra om at det kan afhentes forplejning, hvis alt ikke bliver spist, er resten blevet leveret til Hjemløse på Vesterbro.

Ved Landbrug & Fødevarer, SEGES i Skejby arbejder kantinen aktivt for at mindske madspild igennem genanvendelse af ikke-kontaminerede rester af retter og salater fra dagen før, gerne i nye og andre retter, dagen efter.

Landbrug & Fødevarer har fortsat fokus på at reducere madspild og arbejder løbende med at lave nye tiltag.

4. Menneskerettigheder og medarbejderforhold

Menneskerettigheder

De internationale menneskerettigheder, som både er grundfæstet i den danske arbejdsmarkedsmodel og er fastlagt af internationale konventioner, normer og værdier, er et naturligt grundlag for Landbrug & Fødevarers virke.

Konkret betyder det, at vi internt i koncernen lever op til menneskerettigheder, fordi de er grundlæggende for et sikkert, retfærdigt og fair samfund, hvor ligestilling, inklusion, arbejdstagerrettigheder, sikkerhed og sundhed er rodfæstede værdier i vores politik.

Som erhvervsorganisation er Landbrug & Fødevarers mest direkte påvirkning af menneskerettighederne, organisationens medarbejdere. Der arbejdes derfor med området i personalehåndbogen, som sætter rammer og mål for Landbrug & Fødevarer som arbejdsplads.

I Personalehåndbogen er der således retningslinjer for:

- Krænkende adfærd
- Persondata

Krænkende adfærd

I Landbrug & Fødevarer tager vi skarpt afstand fra krænkende adfærd, herunder bl.a. mobning, og opfatter dette som aldeles uacceptabelt. Vi ønsker en arbejdsplads, hvor alle ansatte udviser hinanden respekt trods forskellighed, og vi anser krænkende adfærd som et fælles problem og et fælles ansvar. Vi ønsker at forebygge, at krænkende adfærd finder sted. Både medarbejdere og ledere har derfor et ansvar for at gribe ind, hvis krænkende adfærd skulle finde sted på arbejdspladsen.

Behandlingsprincipper ved behandling af personoplysninger

Denne politik gælder for samtlige medarbejdere i L&F og finder anvendelse ved al behandling eller adgang til personoplysninger, som led i arbejde udført for L&F. Konsulenter skal ved indgåelse af konsulentaftale pålægges at efterleve alle relevante dele af denne politik.

Alle L&F's medarbejdere har pligt til at læse og overholde denne politik og de til enhver tid gældende øvrige interne regelsæt på persondataområdet.

Væsentligste risici vedrørende menneskerettigheder

Landbrug & Fødevarer mener ikke at have væsentlige risici i forbindelse med overtrædelse af menneskerettighederne, da koncernens aktivitetsområder primært er lokaliseret i Danmark, som er kendetegnet ved ganske få menneskerettighedssager og er et land, som bygger på demokratiske værdier og lighed.

Koncernen vil de kommende år søge at imødesee og forbygge aktiviteter med negativ indflydelse på menneskerettighederne.

Medarbejderforhold

Kompetente medarbejdere er Landbrug & Fødevarers vigtigste ressource. Det er vigtigt, at vi kan tiltrække, fastholde og udvikle de bedste medarbejdere. Derfor er god personaleledelse en prioriteret indsats hos Landbrug & Fødevarer. Det samme gælder et sundt og attraktivt arbejdsmiljø med gode udviklingsmuligheder for vores medarbejdere. Vi har løbende fokus på at udvikle organisationens personalepolitik og på at sikre kønsmæssig balance blandt medarbejdere og ledere.

Nyt værdisæt og fokus på trivsel og god ledelse

I 2018 er der indarbejdet et nyt fælles værdisæt i organisationen, så alle har en fælles ramme at arbejde i. De fire organisationsværdier er:

- Vi leverer
- Vi går forrest
- Vi gør en forskel
- Os kan du regne med

Sammen med en ny strategi, der også blev introduceret i 2018, skal værdierne sikre retning og mening for medarbejdernes indsats.

Med henblik på at højne kvaliteten af personaleledelse og dermed medarbejdernes trivsel er der i 2018 gennemført følgende udviklingstiltag:

- Kursus om distancesamarbejde for alle interesserede medarbejdere
- Lederworkshops om strategi og målfastsættelse
- Seminar for den øverste ledelse om værdiskabelse i forhold til primærmedlemmer
- Øget fokus på multigenerationsledelse

Der er desuden igangsat arbejde omkring at ruste lederne bedre til deres ansvar ifm. medarbejdernes arbejdsmiljø, både på kontoret og på hjemmearbejdspladsen.

I forhold til medarbejdernes sundhed er der en række tilbud og initiativer:

- Tilbud om ergonomisk rådgivning, sundhedscoach og sundhedstjek
- Støtte til forskellige motionsaktiviteter initieret af medarbejderne
- Deltagelse i tæl-skridt kampagne
- Vedtagelse af rygepolitik, og placering af udendørs askebægre i god afstand fra kontorbyggeriet

Resultatet af disse indsatser indenfor menneskerettigheder og medarbejderforhold i regnskabsåret 2018 er, at Landbrug & Fødevarer fortsat er en attraktiv arbejdsplads. Koncernen vil de kommende år fokusere på fortsat medarbejdertrivsel, herunder at sikre, koncernen til stadighed kan bibeholde og tiltrække den rigtige medarbejdersammensætning til koncernens aktiviteter.

Væsentligste risici vedrørende medarbejderforhold

Landbrug & Fødevarers væsentligste risiko på området kan henføres til medarbejderne

og ledelse ikke agere i henhold til koncernens politikker. Risikoen afdækkes via løbende kommunikation, ekstern og intern uddannelse.

Landbrug & Fødevarer vil de kommende år fokusere på fortsat medarbejdertrivsel, herunder at sikre, koncernen til stadighed kan bibeholde og tiltrække den rigtige medarbejdersammensætning til koncernens aktiviteter.

Antikorruption og bestikkelse

Landbrug & Fødevarer ønsker at sikre, at der ikke kan rejses tvivl om, at koncernens medarbejdere træffer beslutninger ud fra saglige kriterier. Ligesom koncernen ønsker at undgå situationer, hvor nogen kan beskylde Landbrug & Fødevarer for at opnå fordele hos kunder eller andre samarbejdspartnere ved upassende gavmildhed, og at medarbejdere tilsvarende beskyttes mod uberettiget mistanke.

Landbrug & Fødevarer har derfor en politik for gaver og frynsegoder fra eksterne, samt en whistleblowerordning, som regulerer dette område. Udvalgte ledere og medarbejdere bliver løbende orienteret om de eksisterende regler på disse områder. Og den gældende politik indgår endvidere i personalehåndbogen, og i systemet for koncernens forretningsgange

Gaver og frynsegoder fra eksterne

Medarbejdere i L&F koncernen skal være uafhængige i forhold til medlemmer, kunder, forretningsforbindelser og samarbejdspartnere, og medarbejderen skal være opmærksom på ikke at sammenblende privatøkonomiske interesser og virksomhedens interesser. Som hovedregel må medarbejdere derfor ikke modtage eller takke ja til usædvanlige gaver, varer eller ydelser på særligt gunstige vilkår, rejser, invitationer og lignende. Tilbydes en medarbejder dette, skal vedkommende - for at undgå at komme i en interessekonflikt - drøfte forholdet med sin direktør eller afdelingschef.

Whistleblowerordning

Landbrug & Fødevarer har ligeledes en whistleblowerordning. Ordningen er et lovgivningskrav. Formålet er at styrke indsatsen imod, at danske virksomheder og det finansielle system kan misbruges til hvidvask af penge og til terrorfinansiering.

Resultatet af indsatsen

Koncernen har i 2018 ikke haft sager om lederes og medarbejders involvering i sager om gaver og frynsegoder. Der har ligeledes ikke været indberettet nogen overtrædelser til whistleblowerordningen.

Væsentlige risici vedrørende antikorruption og bestikkelse

Landbrug & Fødevarers primære risici inden for antikorruption og bestikkelse kan henføres til, hvorvidt koncernens ledere og medarbejdere følger koncernens politikker. Risikoen afdækkes med løbende kommunikation og intern kontrol.

Koncernen vil de kommende år fortsætte med at have fokus på området, samt løbende vedligeholde og udvikle interne politikker.

Politik for det underrepræsenterede køn

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A's politik for det underrepræsenterede køn er formuleret i nedenstående målsætninger.

Landbrug & Fødevarer arbejder for:

- At styrke diversiteten blandt organisationens medarbejdere og ledelse. Arbejdet med at styrke diversiteten understøttes bl.a. af, at vi har fokus på, at der som udgangspunkt altid er både kvindelige og mandlige kandidater ved såvel intern som ekstern rekruttering
- At identificere kvindelige talenter på lige fod med mandlige, når der sker udnævnelser og tildeles kompetencegivende efteruddannelser.

Målsætning for kønsfordeling i Landbrug & Fødevarers ledelse:

Direktionen

Landbrug & Fødevarers bestyrelser har sat sig det mål, at den nuværende andel af kvinder i organisationens topledelse fastholdes, samt at andelen af kvinder i den øvrige ledelse er minimum 40 procent i 2018.

Landbrug & Fødevarers direktion består af fem medlemmer. I november 2018 foretog man en reorganisering, der bevirkede, at man fremadrettet har en kvindelig administrerende direktør og en øvrig direktion på 4 medlemmer, hvoraf alle er mænd. Med udgangen af 2018 var den kvindelige andel af topledelsen derfor 20 procent.

I Landbrug & Fødevarer udgør kvindelige ledere med personaleansvar 38 procent. Der mangler således 2 procent., inden målet på de 40 procent er nået. Koncernens ledelse opfordres til at have særligt fokus på dette ved evt. udnævnelser og rekrutteringer af ledere i 2019.

Det fælles formandskab

Landbrug & Fødevarers bestyrelse har sat sig det mål, at den kvindelige repræsentation i bestyrelsen hæves til 25 procent inden 2018, såfremt det er muligt at finde kompetente valgbare kandidater.

Landbrug & Fødevarers bestyrelse består af 6 medlemmer, heraf 5 mænd (83 procent) og én kvinde (17 procent). At målsætningen om 25 procent kvinder i fællesbestyrelsen ikke er nået i 2018 skyldes at der ikke har været nogle kvindelige kandidater til posterne.

Bestyrelsen har valgt at forlænge måltallet, indtil man i 2019 fastlægger et nyt ambitiøst måltal, der samtidig er realistisk og afspejler, at der er en overvægt af mænd inden for landbruget og fødevareerhvervet.

Aktiviteter

- Konkret driver Landbrug & Fødevarer koncernen en række uddannelsesaktiviteter målrettet valgte medlemmer i de mange bestyrelser inden for landbruget og fødevareerhvervet.
- Landbrug & Fødevarer har udarbejdet et idékatalog, der inspirerer erhvervets valgte organer til, hvordan man kan arbejde målrettet med at styrke sit rekrutteringsgrundlag og bredden, kompetencerne i diversitet og kompetencer i landbruget og fødevareerhvervets folkevalgte organer. Disse organer udgør "fødekæden" til Landbrug & Fødevarers bestyrelse.

Disse aktiviteter forventer vi at videreføre i 2019, da vi fortsat ønsker at styrke diversiteten blandt selskabets medarbejdere og ledelse – herunder også på bestyrelsesniveau.